

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Krønikens Gienmæle

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Krønikens Gienmæle", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1813_208-txt-shoot-idm160.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Fortale

(til C. Molbech.)

Tvivlraadig har jeg rigtig været om, hvorvidt og hvorledes jeg skulde tale offentlig til Dig. Jeg vil ikke tale om de Øieblikke jeg har været vred paa Dig, thi hvad jeg i dem havde Lyst til, det kan Du vide; jeg nævner dem kun, for at Du ei skal mene, jeg vil gjøre mig til Helgen; men min egenlige Tvivlraadighed er kommet deraf, at jeg inderlig gierne vilde, Du skulde erkiende den Uret, Du har gjort min Bog og mig. Om jeg nu vælger det bedste Middel til at befordre denne Erkiendelse, kan jeg ei saa lige vide, men at jeg, ved at tie om alt Personligt og tale venlig til Dig, ikke forhindrer den, det er jo dog vist. Kun een Ting, som hverken vedkom Menigheden eller Krøniken, har Du nødt mig til at berøre, ved at omtale den saa løselig, at den kaster en falsk Skygge paa min Adfærd. At jeg havde skrevet et Brev til Dig, som siden ombyttedes med det som er trykt, vedkom Ingen uden os, men Du har fortalt Menigheden det med Tillæg, at det var fiendsk og haardt. Nu maa jeg da fortælle, at jeg sendte dette Brev til vor fælleds Ven med udtrykkelig Anmodning om, at lade Dig læse det, og erklære paa mine Vegne, at naar Du vilde gienkalde Beskyldningen i Skilderiet, skulde det ikke trykkes. Jeg tilføiede end, at hvis Brevet maatte trykkes, var det to af vore Venner tilladt, at udslette hvert haardt Ord, som, Meningens uskadt, kunde udelades. Enten har denne min Adfærd ei været Dig fuldelig bekiendt, eller Du har ikke ret betænkt den, thi ellers vilde Du vist ikke tale om Fiendskab. Jeg troer at denne Adfærd er Borgen for, at jeg meget vel kunde være det Brev bekiendt, og at jeg forandrede det, havde ene sin Grund deri, at ved Ihukommelsen af de forrige Dage, ved Frygten for at forbitte Dig mere end nødvendigt, overfaldt mig en dyb Veemod, alt Personligt forsvandt, og jeg besluttede at tale saa kort og venlig som Sagen tillod. At nu det andet Brev blev i Hovedsagen ligesaa haardt som det første, kom deraf, at jeg for Venskab ei maatte glemme Gud og Sandheden; at der tvertimod min Viis, blev etsteds dunkelt, var fordi jeg gierne vilde dølgge, hvad jeg dog maatte sige. Sligt duer ikke, og nu maa jeg da, som i mit første Brev, sige det reent ud. Hvad der egentlig har vakt din Harm over Bogen er, at Du ikke troer paa Christus, som Guds eenbaarne Søn, Kongernes Konge og Herrernes Herre, at Du ikke troer Apostlenes og Propheternes Tale som guddommelig, usvigelig Sandhed, og derfor ikke kan lide at jeg har opkaldt Tiderne til at vidne om hvorledes Gud har besejlet sin Søn og sit Ord. At Du i den Tid, svi omgikkes, ei havde hin christne Tro, vil Du vist indrømme, thi deraf udsprang netop den Ulighed i vor Synsmaade, som Du selv i Dit Brev omtaler, og som maatte gjøre den inderlige Fortrolighed umulig; at Du ei heller havde den, da Du skrev Dit Brev, er aabenbart baade af det Hele og det Enkelte; men at Du ei reent ud siger det, er mig kiært, thi det beviser at Du ei har forloret Din Ærbødighed for den. Du vil da indbilde Dig selv, at Du ikke er i Strid med Christendommen men med dens Misbrug og Mistolkning, og paa det Stade indseer jeg meget vel, at Du maa gjøre mig stor Uret og være bitter. Jeg kan svare rolig, fordi jeg veed jeg har Ret; jeg kan svare venlig, fordi jeg har det visse Haab at naar Du indseer, Man enten maa bortkaste al Ærbødighed for Christus, eller tilstaae at Mænd og Tider maa af en Christen dømmes efter Hans Ord, da vil Du ikke tiere hvæsse Pen mod den christelige Behandling af Historien, da vil Du ikke forlange, at en Christen skal bøie Knæ for Afguderne, som han jo ikke maa, eller at han under nogen Syssel skal glemme sin Tro, hvilket, naar det skeer med Bevidsthed, er det samme som at opgive den.

Dette var egenlig Svar nok paa Dit Brev, thi hvormeget Du end laster min Krønike, har Du dog ikke *beviist* at Noget deri er usandt; men da jeg veed at adskillige af Dine Paastande ogsaa ere andres Meninger, griber jeg gierne denne Leilighed til at bevise, at jeg ikke har skrevet ubetænksom, men havt Grunde, ved hvilke jeg ikke kan skamme mig, uden at skamme mig ved Menneskens 6Søn og Hans Ord. Dine Meninger som stride mod Christi og Historiens Sandhed, vil Du finde ligesaa strængt bedømte og giendrevne, som Dit Hierte og Din Tale om min Personlighed dømmes af mig kiærlig og venlig; men det er nødvendigt, thi her staaer jeg for Dig som Broder og Ven, hist staaer jeg mod Din Skrift som Guds Ords Tiener, her er det mig ei allene tilladt at være venlig og læmpelig, men min Tro byder det, og Gud ske Lov! mit Hjerte har Lyst dertil; hist derimod var det Brøde, Synd mod Gud og Hans Ord, mod Dig og alle dem der vil annamme Sandhedskiærlighed, at læmpe, fortie og skaane.

Jeg vil prøve venlig at overtyde Dig herom. Du tilstaaer, at dit Brev er skrevet uvenlig og i Vrede, men pastaaer, det er ret, fordi jeg har været uretfærdig, fordi Venskab maa tie, naar det giælder Sandhed. Sæt nu, at Johannes Myller havde levet for 1800 Aar siden, og at mange Boglærde havde under Tidens Løb haanet ham og hans Krønike, eller fordreiet hans Ord, gjort ham til Løgner i de Ting han fortalte som Øievidne, uden nogensinde selv at have været i Schveits, uden at kunne anføre noget troværdigt Vidnesbyrd; vilde Du ikke da harmes, vilde Du ikke da kalde det Ret, at tale uvenlig og i Vrede om de Mænd

og fornemmelig om denne deres Idræt? Men nu levede Jesus for 1800 Aar siden, nu er han dog langt fuldkomnere end Johannes, nu er Bibelen jo dog en langt kosteligere Bog end Krøniken om Schveits, nu er Himlen dog et langt mere forborgent Land end dette; maa da ikke hver som elsker Jesus og 7Bibelen tale uvenlig om deres Fiender, om hver Mening, som vil beskiæmme dem? Men troer jeg nu paa Jesus, veed jeg vist at Bibelen er en hellig Ledsagerinde til Guds Velbehag, Hjertets Fred og evindelig Salighed; maa jeg da ikke, selv af Kiærlighed til Næsten, vredes saare paa alle deres Fiender og Foragtere, som jo vare deres egne Sjæles og det menneskelige Kiøns Fiender? maa jeg ikke strængt revse hver Mening, som sætter sig imod den hellige, saliggjørende Sandhed?

Endelig kun Dette: det er ærligt af Dig at Du ikke vil hede min Ven, naar Du ikke er det, men det er ogsaa ærligt af mig at kalde mig Din, naar jeg er det, og det er jeg, udentvivl nu mere end nogensinde.

N. F. S. Grundtvig.